

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: Udrag fra BIRGITTES SKÆBNE (1888)

Citation: Schandorph, Sophus: "Det gamle Apotek - Birgittes Skæbne. - 1904", i Schandorph, Sophus: *Det gamle Apotek - Birgittes Skæbne. - 1904*, 1904-05, s. 467. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-schandorph06-shoot-idm139751828547488/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Det gamle Apotek - Birgittes Skæbne. - 1904

De vidste, at han var mere bevandret paa Literaturens og Æstetikens Omraade end de. Han svarede en Gang:

— Naturligvis har De Ret. Men hvad kan det nytte? I dette Land skal man lirke sig til det rette, man skraaler sig ikke til det.

Han var for ung for det gamle, for gammel for det nye. Han var bleven en blid Skeptiker lige over for alt, hvad der rørte sig derude, vedblev at være en stille troende paa en vis abstrakt destilleret Kunst og Poesi, som han tidt var mismodig over hverken at kunne finde i Fortid eller Nutid og ikke havde synderlig Tro til vilde komme op i Fremtiden — ja, hvordan han egentlig vilde have, den skulde være — det var ham heller ikke klart.

Der var Øjeblikke, da han lo stille ad sig selv, naar det gik op for ham, hvor uklare hans Idealer var. Da sagde han:

— Saa priser jeg Forretningerne oppe i den gamle, røde Kancellibygning. Dem kan dog et middelmaadigt Hoved som mit overkomme med en vidunderlig Lethed.

Embedet som By- og Herredsfoged, Borgmester og Byskriver i den lille Købstad tilfaldt ham som efter Tyngdens Lov. Ja, hvorfor skulde han ikke tage mod det? Han var lidt ked af sit ensomme Liv. Han smilte ved Tanken om, at han muligvis kunde finde Lykke i et Par hvide Arme fra en lændlig Proprietær- eller Præstegaard, om, at han skulde være en mægtig og flunkende uniformeret Mand derude.

Saa var det en Afveksling i Forretningerne at udarbejde Domme, beskæftige sig med praktisk Administration, faa et levende Stof at arbejde i, blive fri for den megen Formalisme. Hvorfor ikke? . . . Lad mig blive By- og Herredsfoged, Borgmester og Byskriver! Titelen er lige saa lang som de spanske Adelsnavne à la Don Felix Lope de Vega y Carpio.

Det varede ikke længe, før han grundig foragtede den Befolkning, han kom ud iblandt. Naar i Byraadet Jeremias Ellekilde sad og bredte sig ud over to Stole og præsterede Flovse paa Flovse, saa fælte Bøgedal sig altfor ophøjet over de Spørgsmaal, der forelaa til Forhandling.

Naar „Rektoren“, der ogsaa var Byraadsmedlem, gav den intelligente Snob, smilende med det ene Øje til Byfogden, som til den eneste, der forstod ham, med det andet til Byraadets Flertal; naar Byens rige Isenkræmmer med troende Alvor indlød sig paa det foreliggende, snakkede op ad Vægge og ned ad

Stolper i et Sprog, hvor „siddet“ og „sat“, „lagt“ og „ligget“ blev maset sammen til Sildesalat, hvor ii Forsætninger kom dinglende, mens Eftersætninger stadig lod vente paa sig, saa ærgrede Henrik Bøgedal sig. Han manglede komisk Sans til at more sig over den Art Eksistenser. Naar han forlod Byraads-møderne, lod han tit sin Stok beskrive store Buer i Luften, mens han mumlede:

— Du store Gud! Hvad er det dog for nogle Kretinere! Hvor burde de have Prygl!

Han levede ensom som i København mellem sine Bøger og Billeder, sagde Nej til alle Indbydelser, men var høflig, mild og artig mod alle.

Uden at vide synderlig derom eller mærke synderlig dertil gennemgik han først en Bølge af Forargelse, fordi han ikke vilde have noget med Selskabslivet at gøre. Han anede ikke, at der blev sagt om ham, at han vistnok var indviklet i et eller andet uanstændigt Forhold inde i København, siden han ikke havde Sans for de bedste Familjers Døtre i hele Jurisdiktionen.

Han anede ikke, at de indflydelsesrigeste Byraadsmedlemmer som Jeremias Ellekilde og Isenkræmmer Malling, Vognfabrikant Plør og Jernstøber Krumhager, der hadede hverandre indbyrdes, enedes i Dommen om den nye Byfoged, at han var en „Tørve-triller“.

Heller ikke anede han, at Domskredsens Herremænd erklærede, at han vist var en skjult „Venstrehund“. Thi Borgmester Bøgedal havde høflig afslaaet Indbydelser fra Grever, Baroner, Kammerherrer, Hofjægermestre og videre nedad, havde blot sendt sit Visitkort i Konvolut som Tak for Indbydelserne.

Af det lokale Venstreblad fik han først at vide, at en Embedsmand skulde sætte sig i Forbindelse med Befolkningen, ikke afsondre sig i fjantet Fornemhed, huske paa, at det var Folket, der fødte ham.

Byfoged Bøgedal brød sig ikke derom. Snart efter blev han rost i Venstrebladet, fordi han — hvad der aldrig tidligere var sket — sendte de officielle Avertissementer til det lige saa vel som til Højrebladet. I en ledende Artikel, overskrevet „Sand Fornemhed“, blev han kaldt „en noget utilgængelig, men fuldstændig loyal Embedsmand“.

Endelig steg hans Aktier en Tid temmelig op imod Pari, da alle opdagede, at han var hurtig og resolut, at det gamle Kontor-smøleri, som lod de ubetydeligste Sager ligge uafgjorte i aarevis,